

Nro. 25

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Indult Bétsből, Kedden September 25 - ik napján
1804-ik ofztendőben.*

B é t s .

Említettük vala tavaly, hogy itt egy nagy ház épittődne, oly véggel, hogy ennek fejedelme által a' munkakerülés és henyelésből származó sok rozszaknak, a' lehetőségig elejek vétetődjön. Ezen ház már tökéletességre menvén, ilyen hirdetést olvasunk felőlle a' Bétsi Udv. Ujságban: — „

Már régtől fogva és naponként inkább inkább éreztetett, hogy ezen Császári népes Residentziának egy jól elintéztetett dolgozó háza mely nagy szüksége legyen. A' mi kegyelmes Monarchánknak atyai gondoskodása tett már mostanában ezen fontos szükségén. Az ő Cs. K. Felsége feléges rendelése szerint a' *Laimgrube* nevű kü.

B b

ső városban e'-végre épült úgy nevezett Kénfz-
 ritő dolgozó ház, a' jövő Oktober' 15-önap-
 ján kinyitattik. Ezen házba semmi a' féle szemé-
 lyek fel nem vétettek, a' kik valamely bűnös
 tselekedetek vagy politikai terhes vétkekért meg-
 ítéltek; a' meg büntetni való személyek nézve
 ennakutánna is fenn fognak állani a' Politziai és
 úgy nevezett fenyítő házak: az olyan személyek
 ellenben, a' kik a' roszfz útra való indulás' vesze-
 delmének kitétetve vannak, és különbben büntetés-
 re méltó tevélyésre juthatnának, következés kép-
 pen az ebben való megakadályoztatásra szükség
 van, a' milyenek a' henyék (korhalek), kóldusok,
 a' munkakerülők, az akaratosság és önnön hibájak
 miatt szolgálat nélkül ülő tselédek, és mind azok,
 a' kik éielmekre kivantató valamely tisztelléges ke-
 resetek' módját mutatni nem tudják, ebbe a' házba
 vitettek határozatlan ideig, a' hol dolgozra szo-
 rítottak, 's a' Vallásra és az emberi 's polgári
 kötelességekre való tanittatás által, ezen köteles-
 ségeknek valóságos gyakorlására fogattatnak és
 buzdittatnak, 's mind addig ezen házban tartat-
 nak, míg jobbúlásoknak elegendő jeleit nem mú-
 tatták, és míg, mint a' társaság' hasznos tagjai
 minden tartózkodás nélkül, ismét magokra bizat-
 tathatnak. — „Egy úgy nevezett Jobbító in-
 tétet is fog mostanában ezen házhoz a' palléto-
 zattabb rendű mind két nemen lévő ifiaknak szá-
 mokra, a' hol ezek magános szobákban közönsé-
 ges vigyázat alatt való tartás, és a' tzielial meg-
 egyező eszközök által térítettnek vizfz azon roszfz
 útsokról, a' melyeken eltévelyedni találtattak, oly
 módon miadalként, hogy neveik örökre és nagy

gondossággal eltitkóltatnak. Erre nézve az atyáknak, anyáknak, törvényes gondviselőknak (tútoroknak. Fürmendereknek) a' kik a' rózsza úton járó fiukat és leányokat, fizetésért ezen házba bé akarják adni, 's a' kiknek e' végre a' ház' Direktoraival kell beszélleni, szabadságokban fog állani, hogy jobbítást kívánó nevendékeiket, költött név alatt ezen házba beadhassák. — „Ezt az egész új Institutumot tehát, a' mellynek belső intézetei környülállásosan közönségessé tognak tétettetni, nem úgy mint valamely büntető helyyet, hanem mint egy valóságos értelemben vétetett jobbító, közönséges intézetet, úgy kell nézni. Az ebbe való vétetetés tehát, nem meggyaláztatás, és az abból kilépő személyhez annyival is inkább semmi motok nem ragadhat, rész szerént azért, hogy abba sem egy bünös sem egy büntetésre írtetett személy nem vitetetik, rész szerént pedig azért, hogy ebből senki ki nem botáttatik, külömben, ha csak meggyőző jeleit nem mütatta annak, hogy az ő kibotsáttatása által az emberi társaságnak egy jobb ember, egy szorgalmatos polgár, 's egy szorgalmatos dolgozó tag, adódik vízfíza.“

Pragából, Sept. 17 kén. Ő Cs. K. Felsége e. h. 14-kén a' Liebent kaffé'lyből ide bėjővén, a' régi úgy nevezett Hybernus épületet, a' St. Jákab templomát, a' fő Harmintzadót, 's a' Piaristák' klastromat, méltoztatott kegyelmesen megfzemiélni.

A' következett napon, a' Klenau könnyű lovas és a' Frölich Gyalog Regemenijeik, a' Wird-Runkel, Koller, Merville, 's Norák Granátéros Ba-

talionnyaikkal egyötomben, mutaták katonai gyakorlásokat ő Felsőge előtt. Effve theatromra menni méltóztattak, a' Fő Hertzegekkel, és Therésia Fő Hertzegalfronnyal 's ennek férjjével Saksoniai Antal ő K. Hertzegségével, ő Cs. K. Felsőgek, a' hol a' theatromot dugva elöltött sokaságtól néhány íz béli fenn hagon való örvendező kiáltások által fogadtattak.

Ugyan e. h. 16-kán reggeli 8 órakor, a' polgári fegyveres seregek, u. m. a' lovasság, a' flutzosok, és polgári Gardisták, egész paradéval, zászlókkal és muzsikával bémarschiroztak a' Királyi Udvarba, vagy Burgha. Az Ország' fő tisztjei, az itt lévő minden Cs. K. Dikasteriumok, a' Prágai Kanonikusok Képtalannya, az Ország' Prælatusai, az Universitás, a' Prágai Magistratus, 's a' három nevezett polgári seregeknek tisztjeik, kegyelmesen ő Cs. K. Felsőgek eleikbe botsáttattak, 's bémutatattak. Azután a' fő Nemesek gyűltek-fel, kiknek seregeket sok fő rangú idegenek tették igen számossá és fényessé. Délben 12 óra után a' Burg' folyasólyára (tornázára) méltóztattak, a' Palatinus ő Fő H. ge társaságában 's a' fő Burg-Gróf 's Grófné, Gen. Adjutáns 's F. M. Lieutenant Gr. Lamberti, 's meg két Udvari Dámák által kísértetvén, menni ő Cs. K. Felsőgek, és onnét az egész polgári fegyveres sereget kegyelmes meglelégedéssel megfzemlélték. A' népnek beláthatatlan sokasága, a' melly az ország' kegyelmes attya' és annya' láthatásokért gyülekezett vala ide öfvsze, felhangal való Eljenkiáltással tisztelte ő Felsőgeket.

Ma jó reggel a' Rosenberg könnyű Lovas Regimentje, a' Reinhard Gran, Batalionnya, 's a'

Kinsky, Morczin, Raizer és Maximilian Fő Hertzegek gyalog Regementjeik, mutattak külömbkülömbféle katonai próbákat.

Károly ő Fő Hertzegsége a' Turási Lőgerezésnek elvégződése után, a' Morvai és Sléziai fegyveres seregek Komendánsához Gr. Latourhoz, egy levelet intetézvén, abban a' Kormányozása alatt lévő Regementeknek mind jó rendtartásokkal mind pedig gyakorlottságokkal való nagy megelégedését nyilatkoztatta ki.

O l a s z O r f z á g.

Livornóból, Sept. 5-kén. Az őrizeten itt lévő Frantzia katonaság igen jól eltalált katonai gyakorlás béli próbát tett itt ezen napokban. Két Batalionok valami tsatázáshoz készült hajókra ültek: 's más két Batalionok a' partot foglalták el. Jel adódván, a' hajón lévők a' part felé közelitettek, 's ki akartak szállani, a' mellyet ezeknek a' más két Batalionok ellenzettek. Végetre a' katonák tiszteikkel egyetemben a' hajókról a' vízbe szökdösvén, vállaikig érő vízben kezdtek a' part felé nyomúlni, mellyet az ott lévők látván, hátat adtak, és magokat tüzelés közben hátra vontak.

A' Joniai, vagy az úgy nevezett Hét szigetekből álló Respublika' M o n i t e u r j e (Hivatalos Ujságlevele), következő bíteles tudósítást adott ki a' szomszéd Görög vidékeken folyó történetekről: — „

„Aly, a' Janninai Bascha leg nagyobb törekedéssel próbálta, de haszon nélkül, hogy Sulli városát elfoglalhassa; minthogy annak derek lakosai magokat jól védelmezvén, megfelelték neki.

Erre nézve jónak találta Aly, előbb Paraximitia vároffára ült, azért, hogy ennek lakosai szolgáltatták az eleséget és hadi készülleteket a' Sulli béli lakosoknak. Ennek felső várára, vagy az úgy nevezett fellegvárra tehát, véletlenül rohant rá, melyet az ennek vidékein lévő Komendáns Prognó látván, és hogy Alyok ellene állhasson nem remellvén, velle kapitulált, nékia' várat által engedte, önnön fiát kezességül hozzá küldötte, a' várost és vidéke' pedig a' maga számára kikötötte. Elfoglalván a' fellegvárt, 's azt megerősítvén, hírül adatta a' szomszéd városok és faluk előjáróinak hogy ő a' várat csak azért foglalta volna el, hogy azok fejedelmé által a' Sulli vároffa béiektől minden fejedelmé úját elvágassa, 's minhelyest ezen várat elfoglalnatta, azonnal oda fogja a' várat hagyni. Erre nézve a' környék' előjárói is fejedelmére voltak Aly Barchának a' Sulli béliek ellen, a' kik is e' szerént, minnekutánna egy ideig derekasint vitézkedtek volna ellene, végezetre elgyengüvén, velle kapituláltak, és nékia' várost környékével egygyütt által engedték. Prognó már most vizsza kívánta volna az Aly birtokában lévő várat: ez ellenben nem hogy azt ígérete szerént vizsza adta volna, hanem azt kívánta Prognótól, hogy sőt inkább ő engedje nékia' Praximitia vároffát is vidékeivel egygyütt által. Ez a' környülállás közönséges boszszonkodásra szolgált alkalmatosságul. Prognó és a' környék béli több előjárók öfzve tsatolták magokat az Aly ellen való boszszuállásra. A' fellegvárat megfízallották, 's annak vizét elásták, 's elvették. — Ertéséreesvén a' Korfu mellett tar-

tózkodó Török hajóssereg' vezérének Kapitán Beynek ezek a' zorzavaros környülállások, azonnal megjelent a' Görög országi partok mellett, hogy letsendesítse a' lármát, 's tselekedett is annyit, hogy a' két veszekedő nép között fegyvernyugváft állított-fel, de a' mely nem sokáig tartott. A' Sulli bélieknek néhány fejeik, az alatt, míg Aly Bascha bizontalankodott volna, az időt a' magok hasznokra fordították, 's a' föld' lakosai között feles seréget vévén magok mellé, Sulli várossának indúltak, hogy azt a' Bascha keziből ismét kivegyék.

A' Specziai tengeröbölben egy rettenetes nagyságú hal mütatta meg magát, a' mellyről azt tartják a' Lyguriai lakosok, hogy a' leg nagyobb nemű Tzeihalak között való volna. A' halászok három hajókra ülven jó számmal, körül vették ezen halat, és szohoz alkalmaztatott vaszerfzármaikkal (horgaikka', vagy tsákjáikkal) néhány sebet ejtettek rajta, de nem haláloft. Megbószszantatván az állat a' vett sebek fájdalma miatt, feletiebb kezdett hánykodni, és megindulván, magával egygyütt a' hajókat is, minthogy az ő testebe megakadott horgok' kötelei keményen azokhoz köttelve voltak, a' part mellől a' tengerre kiragadta, a' melly hajók még máig is elő nem kerülven, méltán lehet tartani, hogy a' tengerbe temettettek, annyival is inkább, minthogy a' hal azolta ismét megjelent a' Specziai öbölben. Most már puskások lesik.

Német Ország.

A' Saksóniai Választó Fejedelem egyrendelést tétetett Sept. 2 kán közönséggé, az eránt,

hogy ott a' szokásban lévő Lógerézések nem fog-
nak az idén tartatni, minthogy azt a' summát, a'
melly e' végre kívántatna, inkább arra a' tege-
demre akarja fordittatni ő Vál. Fejedelemsége, a'
melly által az Albis vizének kiöntése miatt meg-
károsított vidékeknek inségeik, ha csak rész sze-
rét is enyhíthetők.

A' Bádeni Választó Fejedelem Carlsruhe
városában, a' hol eddig csak a' Kapuczinus Atyák
szolgáltattak magános Catholicai részben való Is-
tentíszteletet, rendes parochiát állítottatott fel a' Ca-
tholicus lakosoknak számokra, 's ahhoz egy váro-
si Papot, két Kaplányokat, 's meg egy Catholi-
ca iskolát is rendelt megkívántató jövedelemmel
egyetemben.

Berlinben Neander nevű fő Hadnagy olyan
szekeret talált-fel, a' melynek csak két kerekei és
semmi tengeje nem lévén, meg bír 10—20 mázsa
terhet, és egy közép erejű ló elvonhatja.

Nagy Britannia.

A' Londoni tudósítások szünet nélkül közlik
azokat a' tudósításokat, a' melyeket a' Frantzia
partokon való készületekről naponként vesznek. Az
ő hajóikról jól lehet látni (igy szólnak), azon
készületeket és hadi mozdulásokat, a' melyek az
ellenség' partjain tétetnek; melyeket mi szemlélvén,
nem lehet az ő tsajkákból és minden féle apró ha-
jókból álló Fr. seregnek hozzánk való általindulását
minden órán nem várni. Partjaink mellett álló ha-
jóinkhoz parantsolat ment, hogy az első jeladásra
elvagdalják vasmatskáik kötelelét, hogy azonnal

indulhassanak. Aug. 29-kén ismét nagy ágyúzást hallottunk, és a' Blancnezstől fogva Boulogneig nyúló partok mellett füstornyokat szemléltünk fel felé tekeredni. Generál C o o t e nevű Luggerunk 30-dikban a' Boulognei kikötő hely elől partjainkhoz általérkezhén, azt a' hírt hozta, hogy az ő meg indulásakor három Fregátjaink és több apró hajóink verkedtek sok ellenséges hajókkal. A' hajók, a' melyeket az ellenség a' Boulognei kikötőhelyből a' külső öbölbe kiküldött, oda többé vissza sem eveztek. A' nevezett Lugger még az nap déután visszafra evezett a' felrakott eleséggel a' mi Boulogne előtt álló hajóinkhoz, a' hova Ad-mont nevű 50 ágyus hajónkal egyetemben minden itt készen álló apró hajóink, haladék nélkül eleveztek. Minthogy az ellenséget minden órán várjuk, a' tengeri hadi Cancellaria' épületében éjjelenként is jelen vannak néhány Titoknokok, Iródeákok, és postalegények, hogy mihelyest kívántatik, azonnal hírt tehessenek a' hol illik. Erősitik, hogy Boulogne és Calais között 180,000 Frantzia katonák állanak oly készen, hogy akár melly szempillantásban hajóra ülhessenek.

Azt az alkotmányt, a' mellynek segedelme által sok fegyvereseket lehet egy helyről más helyre hirtelenséggel által szállítani, szorgalmasan rakatja az Országlószék Londonban azokra a' tsupa kerekekből, tengejből, rúdból, és nyujtórúdból álló szekerekre, a' melyeket a' lakosoknál e' végre feljegyzettek.

* * *

Magyar Országáról, Pestről, Septemb.
15-kén.

Az Ujságban és a' mellett gyakran kijövé

könyvlistáimokban, betegségek gyógyításáról írott könyvek' neveit is szemlélvén, ez a' kérdés ötlött elmémbe: Valyon az efféle könyvek a' betegségeknek megismeréséhez 's gyógyításához nem értő ember' kezében, elérik-é az íróknak tzejljaikat, vagy nem, a' melly ebben állana, hogy használjanak? — Engem, addig is, míg magamat az ellenkezőről meggyőzhetném, a' következendő gondolatok vettek a' kétségeskedésre:

Lehetetlen az ilyen könyvekben, valamely nyavalyának minden lehető okait fel rakni, de fel tezem hogy mind fel vagynak is rakva; hányadik beteg az, a' ki mind azok között igazán reá tudna akadni nyavalyájának valóságos okára, a' hol még a' gyakorlott Orvosok is gyakorta meg akadnak? Hogy pedig a' betegség okához alkalmaztatva keljen gyógyítani, az nyilvánvalóságos dolog, mellyet a' józan okosság tanít. Példának okáért, valakinak töviss megyen a' lábába, — míg ezt onnan ki nem húztatja, vagy ha ki nem lehetne húzni, míg maga a' természet azt onnan mintegy ki nem taszítja; hiába rakja reá az egész Patika minden szereit, tökéletesen meg nem gyógyúl. Így van a' dolog más nyavalyára nézve is. Továbbá, aonyira különbözik minden ember külön külön, egészséges állapotjában is egymástól tette nek erejére nézve, hogy én ebben a' tekintetben két egymáshoz tökéletesen hasonló embert gondólni nem tudok; — éppen így van a' dolog az ember beteg állapotjára nézve, úgy hogy, valamely, formájára nézve ugyan azon egy nyavalya, két emberben, kinek az egygyike egészséges korában is erősebb volt a' másiktánál, nagyon különbözik

egymástól, és így az Orvoslás módjának is különböznek kell lenni. De ki határozza hát azt meg, hogy azok közül a' szerek közül, mely ket már ebben a' nyavajában a' tapasztalás hasznosoknak lenni talált, ennek az ugyan azon nyavalyában lévő két betegnek, melyiket, és mennyit kell bé adni? mert ha mindeniknek ugyan azt, és egy forma mérékben adják bé; meg lehet hogy az egyiknek jól tesz, a' másiknak pedig semmit sem használ; vagy még nagyobb betegségbe taszítja. Ez az a' mit a' köz nép meg nem tud határozni, és ennél fogva a' kezébe akadt orvosi könyvek után, a' szükséges könyülállások nem tudása nélkül, sokszor sok 's nagy károkat okoz. Az ilyen könyvek adtak arra alkalmatosságot, hogy némelyek, a' köz nép közül, kikben nagy volt az orvosokra való vizsgétség, némely nyavalyák kúrálására módját könyv nélkül megtanulák, és ott nem állapodtak meg hogy csak hozzájuk tartozókat kúrálják, hanem kereskedést indítottak tudakosságokkal, és haszontalan párgolásokkal, főrfőztésekkel, kentsérezésekkel, 's más e' félekkel nyomorgatták, 's nyomorgatják a' szegény betegeket. Innen származott azokkal a' sok babonás, és undorodást 's tsömört okozó eszközökkel való élés, melyeket még sok helyeken lehet látni, mivel az azokkal való élés, és azoknak hasznait könyvekben olvasták. Van egy ilyen titulusú könyv: Házi különös Orvosságok, mely sok közönséges házaknál meg van, és a' melyet, ha a' ház nép közül valakinek baja van, egyszeriben előkapnak, és ráolvasnak belőle a' nyavajára. Mely nevetséges, és botránkoztató tanácsadatok legyenek eb-

ben, meg tettzik a' következendökből: Ha a' férj-
 fiú gyermek foga fáj, úgy mond, Paripa ló ganéjt
 szedjenek, 's tiszta edénybe tévén, viz nélkül te-
 gyék parására, eröfien melegítsék meg, töltsék
 hosszú ruhába, a' mely fejét által érje, 's takarják
 belé, és a' mely felöl fáj kössék a' poszájára olly
 melegen a' mint el áthatja, még indítja a' nedves-
 séget, 's a' fájdalmat is azonnal meg szünteti. Az
 Afzszonyoknak 's Leányoknak kantza ló ganéjt
 kell alkalmaztatni. — Gyermek rettegése ellen:
 a' Vakondoknak szivét meg szírfasztván törd porrá,
 és egy egy kés hegynyit adj bé neki. — Ha a'
 gyermek nem vizelhetik: Lőjjenek egy szarkát, 's
 annak feje velejét adják meg innya hideg vízben.
 Ezereket lehetne még ilyeneket elő hozni a' neve-
 zett könyvből, de szükségtelen volna, mivel ezek
 eléggé meg mutatják a' könyv mitsodás voltát.
 — Igen kevés nyavalya van olyan, a' melyben
 a' gyógyítás módja tökéletesen, és egy általjában
 meg volna határozva, a' többiben pedig csak nem
 annyi féle az orvoslás módja, a' hány a' beteg,
 — innen aligha a' köz nép számára orvosi könyvet
 lehet írni. — Az olyan írók szándéka kik ezt tse-
 lekszik, magában igen ditséretes, hanem, ha zéljo-
 kat jó móddal el nem érhetik, annak az okát a'
 tudomány nehézségében lehet keresni.

A' napokban Orvos Doktor Zsöldos János Ur-
 nak az Afzszonyok' nyavajájiról írott munkáját ol-
 vasgattam. Azt mondja az Erdemes írója ennek
 a' könyvnek, az Elöljáró beszédben, hogy ezt nem
 a' himpellérek és a' szomorú történetek szaporitá-
 sára írta. Azt valójában el lehet hinni: de hogy
 nem történhetik e' meg vagy egygyik vagy másik?

már az, az író jó tzelja mellett is, más kérdés. — Egyébb eránt, a' könyv, ki vévén a' bévezet-tést, elég világosan van írva, de azomban helyvel hibákra lehet benne találni. Rövidtségnek okáért, ezeket hozom elő: a' 291 dik levelen, hol a' szü-léshez való készületekről van a' szó, javasolja a' szülés alatt a' nyakra valót, — úgy láttzik, hogy ez nem szükséges dolog, mert vagy szorossan kel-lene azt reá kötni, vagy nem, ha szorossan kötődik reá, a' kemény fő fájástól, vagy guta ütéstől le-het félni: ha nem szoross, úgy femmit sem hasz-nál, és szinte úgy gojvássá lehet, mint a' nélkül. Továbba a' Phthisist nevezi Tüdő - veszésnek, ho-lott a' Májnak, Vesének, és más belső részeknek a' veszéséből is származhatik a' Phthisis, nem tsak a' tüdőjéből. Utóljára, a' Brown Syffémaja ízerént akart az író dolgozni, meg is a' 442-dik levélen azt mondja: mennél nehezebb gyógyítani vala-mely nyavalyát, annál több specificum orvosságai vagynak annak, holott Brown egy orvosságot sem esmért meg specificumnak lenni. — Kivánom hogy a' Közönségre nézve, érje el ez a' munka az író tzelját, mely az, hogy esmérje meg belőlle a' be-teg a' maga nyavalyáját, e' meg lévén, minél előbb keressen Orvost; végezetre, hogy bajától meg sza-badulván, tudja a' vólt beteg mihez tartani ma-gát, hogy előbbeni nyavalyájába vizsgálja ne es-sen.

* * *

A' Keszthelyi Georgikonban egy Pristaldusi megü-resült Stipendiumról való Hiradás.

Valamint már e' folyó elstendőnek elején,

Készthelyen Ne Zala Vármegyében helybeztetett mező városban, Méltóságos Gróf Tólnai Fesfetits György Ur és Nagysága által Georgikon nevezete alatt felállított Gazdaságbeli Institutum részéről olly tudositás tétetett: hogy minekutánna ezen Tárgyazat ollyatén maga megállapodására jutott volna, a' hol már most a' Gazdaságbéli Tudományok' Cursusában ama mindjárt a' nevezett Institutumnak felállításkor jelentett Falusi Politziabéli rendtartásokról szóló Tudományok a' Jurisdictionalis dolgoknak tanulásával öszvekapcsolttak, mellyek egy Fiskalishnak a' Hivatalbéli kötelességek' tellyesítésében annál inkább elkerühetetlenül szükségesek, mennél bizonyosabb az, hogy a' Fundualis könyvekre való vigyázat, és az azokban időről időre előforduló változásoknak szorgolása, a' helységbéli község, úgy az árvák', és templomok számadási meg vizsgálása, nem küömben a' Felsőleges Királyi Törvényes Normativumoknak az Urada mi hatalom által is leendő e' ő segélése, egy szóval az Oeconomico Cameralis Falusi Politziabéli Rendtartások egy olly foglalatosságokra magát felszánó ifjú embernek, a' milyennek egy Fiskalishnak kellenek lenni, leg főbb kötelességeit teszik; azért is azoknak kedvéért, kik a' Törvényes dolgoknak helyes megtanulása által léptsőöként magokat Fiskalishi hivatalra készíteni szándekoznak, azon Georgikonbéli intézetben egy olly Stipendium határoztatott meg, mely elztondónként 200 forintokból, azon kívül egy Hivatalbéli ruházatra rendelt 100 forintokból, és szabad szállásból áll; úgy ezennel azon több(zár említett Georgikonbéli Intézet részéről köz-hirül adatik,

hogy azon Inffitutumban ismét egy olyan Priftaldusi Stipendium megüresült, melyre az ollyatén iffjak, kik ezt meg nyerni kívánják, szükséges hogy magokat jövő October hónapnak végéig, vagy a' Georgikon Gazdaságbéli Iskolának Előjáróinál, vagy az itt Keszthelyen lévő Uradalmak Törvényes és Gazdaságbéli Directiójánál irásban, vagy személyesen jelentsék, minthogy ezen Stipendium ezután is, első Novemberben, a' midőn a' Georgikonban minden Tudományak' tanulásának Cursusa kezdődni szokott, a' Tudományoknak egygyenyőségére nézve veszi kezdetét.

Attól, ki ezen Stipendiumnak elnyerésére vagyódik, meg kívántatik az, hogy nem csak a' Törvénybéli Oskolai Cursust elvégezte, hanem hogy a' szokott Törvénybéli Censurát is kiállotta legyen, és az erről kiadatni szokott Diplomát, mint valójában fel esküdött Prokátor előmutathassa; de ezyébb eránt is, hogy a' Deák, Magyar, és Német Nyelveknek tökéletes beszéllése, és írása mellett ép, és egeffleges testi alkotmánnyal legyen. A' mi a' Tudományoknak nemeit illeti, ő az uradalmi Fiscalis mellett leendő hivatalbéli praxissal a' Georgikonban való Gazdaságbélit is, az ahhoz tartozandó Tudományokkal együtt öszve kaptolni fogja. — Utalást vézzen továbbá az Uradalmi, vagy is Jurisdictiona is Instruction kívül, a' Fiskálisoknak, és a' Priftaldusoknak számára kidolgozott Rend irásában.

Mely küömből e Tárgyakban Talentumait, és Előmeneteit probatétel által meg bizonyítván, eleintén mint valóságos Priftaldus, maga viseléséhez képest jövőendőben várható Előmenetellel, va-

lamellyik Ursdalmi Fiskális mellé segítségül állandós fizetéffel ki fog tétetni.

Noha az ezen Pristaldusi Stipendiumra való felvételben csak egyedül a' Talentumok, jól elvégzett Tudományok, és egyéb előbbeni erköltsős jó maga viselet fognak meg kívántatni, mellyekről hiteles bizonyfágu, és ajánló leveleket bémutatni szükséges lészen; mindazonáltal az ollyatén iffiakra, kik Nemes szüléktől származtak, 's ugyan azon Talentumokkal, és egyéb megkívántató tulajdonságokkal birnak, különös tekintet fog lenni, hogy ez által is a' Nemes Iffiuságnak jövendőbéli előmenetelre alkalmatosság nyujtasson. Költ Keszthelyen September' 18-ikán 1804-ben.

H í r a d á s.

Néhai Hunyadi Ferentz Superintendens és Debreczeni Predikátor által elmondott Halotti Predikátziók, melyek az 1802 esztendőben Ó Budai Predikátor T. Dobos István Ur által a' közönséges Ujságokban ki hirdettettek, a' jövő 1805 esztendőben magának az Özvegynek költségen Váztzon ki nyomtattatnak és a' köz haszonra két darabban egyik egyik Darabban 50 prédikátziók kibotsáttatnak. — Melyik Pesti vásárra jöhetnek ki a' sajtó alól, arról az érdemes Publikumot előre tudósítani fogja a' ki adó.

Veröczén Septemb. 8. dikén. 1804.

Molnár Ferentz,
Predikátor.